

Savivaldybių žinios

Nr. 14 (647)

2013 m. gegužės 16 d.
Kaina 2,25 Lt
Išėina ketvirtadieniais

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ ASOCIACIJA

Kas savivaldybių asociacijos suvažiavime aptarta ir nutarta

**XIX Lietuvos savivaldybių asociacijos suvažiavime
priimti dokumentai ir LSA prezidento
Ričardo Malinausko ataskaitinis pranešimas** _____ 2–7 p.

LSA XIX suvažiavimo prezidiumas (iš kairės) – Pagėgių meras V. Komskis, Ignalinos r. meras B. Ropė, LSA direktorė R. Žakaitienė, LSA prezidentas Druskininkų meras R. Malinauskas, Alytaus r. meras A. Vrubliauskas ir Elektrėnų meras K. Vaitukaitis – galėjo lengviau atsikvėpti: suvažiavimas praėjo neblogai.

Romo Gurklio nuotr.

Iš savivaldybių gyvenimo

Kaune bus atidarytas moderniausias šalies plaukimo centras, Marijampolės regiono plėtros galimybes įvertino profesionalai, patvirtinta Klaipėdos miesto vizija, Druskininkuose atnaujinamas Sveikatingumo parkas _____ 11–13 p.

Per tulpių šventę Radviliškis tapo sostine

Radviliškyje ir jo apylinkėse vienu metu lankėsi Prezidentė, Premjeras ir Seimo Pirmininkas _____ 14 p.

Pagerbtos Šiaulių rajono šeimos

Per Šeimų šventę Meškuičiuose apdovanota ir pagerbta vienuolika šeimų – po vieną iš kiekvienos seniūnijos _____ 16 p.

LSA SUVAŽIAVIMAS

LSA PREZIDENTO RIČARDO MALINAUSKO ATASKAITINIS PRANEŠIMAS LSA XIX SUVAŽIAVIME (2013-05-09) BIRŠTONE

Ataskaitinis laikotarpis buvo turiningas: vyko rinkimai į Seimą, suformuota nauja Vyriausybė, kurios programos dauguma nuostatų šalies savivaldybėms atrodo priimtinos ir ilgai siektos. LSA atstovai susitiko su XVI Vyriausybės ministrais, atsakingais už savivaldai svarbias sferas. LSA valdybos nariai susitikimuose pateikė klausimus ir problemas, o kaip mus išgirdo – pagyvensim, pamatysim.

FINANSAI

LSA veikla ginant savivaldybių interesus finansų srityje išlieka viena svarbiausių. Mūsų pagrindinis tikslas – užtikrinti savivaldybėms pakankamą lėšų poreikį tiek savarankiškosioms, tiek valstybės perduotoms funkcijoms įvykdyti, tiek mokinio krepšelio reikmėms finansuoti. Daug dėmesio skyrėme savivaldybių lėšų poreikiams subalansuoti ir didesniai finansiniam savarankiškumui užtikrinti. **Derantis dėl 2013 m. savivaldybių biudžetų LSA pavyko rasti supratimą su centrine valdžia dėl dalies prašymų patenkinimo.** Nuo 2013 m. atsisakyta savivaldybių biudžetų savarankiškų pajamų augimo iki 0 procentų ribojimo, taikyto 2010–2012 m. Todėl 2013 m. nė vienai savivaldybei nereikės grąžinti valstybės biudžetui bendrosios dotacijos kompensacijos. **Deja, reikšminga dalis LSA prašymų liko be deramo atgarsio. Pavyzdžiai:**

- Nors 2012 m. liepos 1 d. padidinta minimali mėnesio alga – savivaldybėms papildomas finansavimas neskirtas. Buvusi finansų ministrė net atsiuntė raštą, kad esate savarankiški ir šią problemą spręskite mažindami darbuotojų skaičių.

- Vyriausybė nepritarė LSA prašymui dėl savivaldybių skolinimosi limitų ir galimybių skolintis investicijų projektams, kurie įgyvendinami be ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, padidinimo 10 procentinių punktų 2013 m. Todėl beveik pusė savivaldybių nebeturės teisės skolintis savo lėšomis finansuojamiems investicijų projektams įgyvendinti. *Keistokai atrodo, kai savivaldybė, įgyvendindama ES lėšomis remiamą energijos efektyvesnio naudojimo projektą, pakeis langus mokykloje ar vaiku*

Suvažiavimo delegatus, tarp jų ir Kupiškio rajono merą Joną Jarutį, pasitiko LSA sekretoriatas.

darželyje, bet paliks apdaužytas ir nedažytas sienas. Deja, tokie darbai ir išlaidos vis dar nepripažįstami tinkamai finansuoti iš ES struktūrinės paramos lėšų, o 29 savivaldybės neturės teisės pasiskolinti lėšų minėtiesiems darbams.

- Centrinė valdžia nepatenkino ir dar vieno reikšmingo LSA prašymo, todėl po 2013 m. nebegalios nuostatos, kurios leido valstybės biudžeto viršplanines pajamas naudoti savivaldybių negautoms pajamoms kompensuoti.

VIEŠIEJI PIRKIMAI

LSA ne kartą reikalavo aiškesnių, paprastesnių ir greičiau įgyvendinamų viešųjų pirkimų procedūrų. Tikimės, kad Viešųjų pirkimų įstatymo pataisos bus supaprastintos ir leis pagreitinti viešuosius pirkimus.

ŠVIETIMAS IR KULTŪRA

Džiugu, kad į LSA pastangas ir dalį argumentų buvo atsižvelgta tikslinant 2012 m. nacionalinio biudžeto įstatymą. Vyriausybė paliko savivaldybėms 4,565 mln. Lt mokinio krepšelio lėšų mokytojų išėtinėms kompensacijoms išmokėti. Savivaldybėms skirtas specialiausias tikslines dotacijas mokinio krepšeliui finansuoti sumažino 17,531 mln. Lt, o ne 22,096 mln. Lt, kaip buvo numatyta pirminiame įstatymo projekto variante.

LSA pozicija mokinio krepšelio atžvilgiu išliks tvirta ir ateityje. LSA siekia, kad jau šiais metais ir ateityje nebūtų išimamos mokinio krepšelio lėšos dėl sumažėjusio mokinių skaičiaus po rugsėjo 1 d.

Pagal Vyriausybės „Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisykles“, kaimiškose savivaldybėse nesusidarius dviem klasėms gali būti uždarnos mokyklos. Tokiu atveju mokinius tektų vežti į mokyklą, esančią už 10 ar 45 km. Dėl to didėja mokinių vežiojimo išlaidos, kurioms papildomos lėšos neskiriamos.

Ir toliau sieksime, kad būtų pakeistos minėtos taisyklės ir išsaugotos kaimo ir miestelių mokyklos.

Pastaruoju metu šalyje steigiami universalūs daugiaviečiai centrai (UDC), kuriuose, be švietimo paslaugų, teikiamos kultūros, socialinės, sveikatos ir kt. paslaugos. Savivaldybėms iškyla problemų dėl daugiaviečių centrų **įteisinimo**, t. y. teisės aktų nuostatų suderinamumo su šakinėmis ministerijomis. LSA Švietimo ir kultūros komitetas organizavo diskusijas su ministerijų atstovais ir sutarė, kad artimiausiu metu bus parengta UDC koncepcija, papildytas Bibliotekų įstatymas, tobulinami kiti teisės aktai.

Aktuali išlieka jaunų kultūros specialistų problema regionuose. Dabartinė kvalifikacijos tobulinimo sistema neskatina kūrybinės motyvacijos ir profesinio konkurencingumo, maži kultūros ir meno darbuotojų atlyginimai. LSA sieks, kad būtų atnaujinta kultūros darbuotojų atlyginimų didinimo programa.

SOCIALINIAI KLAUSIMAI

Socialinėje srityje daug dėmesio skirta **piniginei socialinei paramai tobulinti**. Per pastaruosius metus išlaidos socialinėms pašalpoms nuolat didėjo. Kasmet tam išleidžiame apie 600 mln. Lt.

Džiugina tai, kad eksperimentas su penkiomis savivaldybėmis parodė, kad savivaldybėms suteikus savarankiškumo pačioms skirstyti socialines pašalpas įmanoma sumažinti išlaidas ir užkirsti kelią mūsų visuomenėje išsisknijusiam piktnaudžiavimui pašalpomis. Todėl LSA taryba priėmė nutarimą – pritarti Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo pakeitimui, kuriuo nuo š. m. **visose savivaldybėse socialinių pašalpų skyrimas būtų vykdomas kaip savarankiškoji savivaldybių funkcija**. Deja, besikeičiant vyriausybės šiai savivaldybių iniciatyva taip ir liko neįgyvendinta.

Šiuo metu Seime svarstomas Piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo pakeitimo projektas, kuriame sugriežtintos socialinių pašalpų skyrimo sąlygos, tačiau kaip ir kada vyks esminė socialinių pašalpų skyrimo pertvarka, kol kas lieka neaišku.

Kalbant apie piniginę paramą pažymėtina, kad LSA pavyko pasiekti, kad 2013 m. išliktų piniginei paramai skirtos 4 proc. administravimo lėšos, nors buvo norima jas sumažinti iki 2 proc.

Visoms savivaldybėms aktuali **socialinio būsto problema**. Šiuo metu eilėse į socialinį būstą užregistruota daugiau nei 31 tūkst. asmenų ir šeimų. Kasmet savivaldybėse socialiniu būstu aprūpinama tik apie 850 šeimų (3 proc. esamo poreikio). Susiklosčius tokiai padėčiai galimybė išsinuomoti savivaldybės socialinį būstą gali būti suteikta tik po 20–30 metų. Be socialinio būsto, iš savivaldybių nuomojamas 12 481 butas, kuriam netaikomos socialinio būsto nuomos sąlygos.

Savivaldybių specialistai jau susipažino su nauju Paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymo projektu. Jame numatomos naujovės: būsto nuomos mokesčio dalies kompensacija šeimoms, turinčioms teisę į socialinį būstą, ir galimybė privatizuoti savivaldybės nuomojamus būstus, kuriems netaikomos socialinio būsto sąlygos.

Ministras Pirmininkas linkėjo, kad savivaldybės su Vyriausybe dirbtų kaip vienas kumštis.

Suvažiavimo dalyviai giedoję himną, pirmą kartą be jokių išankstinių įrašų.

Socialinėje srityje vyksta ir kiti pertvarkymai – savivaldybių iniciatyva sudaryta darbo grupė rengia naują socialinės globos įstaigų finansavimo tvarką, vykdoma vaiko teisių apsaugos reforma.

DĖL MERŲ IR MERŲ PAVADUOTOJŲ DARBO APMOKĖJIMO

Tikimės, kad ne tik Socialinės apsaugos ir darbo ministerija, bet ir visa Vyriausybė atkreips dėmesį į Lietuvos Konstitucinio Teismo nutarimą dėl merų ir merų pavaduotojų darbo apmokėjimo teisinio reguliavimo. Siūlau priimti suvažiavimo kreipimąsi į šalies valdžią, kad merams ir jų pavaduotojams būtų nustatytas teisingas, darbo pobūdį ir atsakomybę atitinkantis darbo užmokestis.

SVEIKATA

Sveikatos priežiūros srityje per pastaruosius metus buvo ne tik atsižvelgta į kai kurias LSA iniciatyvas gerinti sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimą savivaldybėse, bet ir apginta savivaldybių pozicija dėl įstatyminių pakeitimų, kurių priėmimas būtų komplikavęs savivaldybių vykdomų funkcijų įgyvendinimą:

- Palikta savivaldybėms galimybė naudotis Savivaldybių visuomenės sveikatos ir Aplinkos apsaugos rėmimo specialiuju programų lėšomis;
- Išsaugotos savivaldybėms steigėjo funkcijos organizuojant antrinės ir tretinės asmens sveikatos priežiūros pertvarkymą.

Po pateiktų LSA argumentų dėl ribotų savivaldybių galimybių dalyvauti organizuojant pirminės sveikatos priežiūros paslaugas Sveikatos apsaugos ministerija patikino, kad jau greitai pateiks teisės aktų projektus, kuriais numatoma suteikti savivaldybėms galimybę reguliuoti pirminės sveikatos priežiūros įstaigų tinklo išdėstymą, apimant ir privačias sveikatos įstaigas. Taip pat pakartotinai inicijuota spręsti slaugos paslaugų namuose organizavimo ir finansavimo problemas.

Atsižvelgiant į savivaldybių pateiktas pastabas patikslinti ir priimti Vietos savivaldos įstatymo ir su juo susijusių kitų įstatymų pakeitimai, kuriais nuo 2014 m. **visuomenės sveikatos stiprinimas, visuomenės sveikatos stebėseną ir sveikatos priežiūra mokyklose bus priskirta prie valstybės perduotų funkcijų**. Savivaldybių nuomone, šie pakeitimai padės spręsti visuomenės sveikatos priežiūros finansavimo problemas.

ENERGETIKA ŠILUMOS ŪKIS

Galima pasidžiaugti, kad darbą pradėjus naujajai Vyriausybei diskusijos dėl padėties šilumos ūkyje gerinimo pakrypo į praktinių sprendimų ieškojimą.

Savivaldybių nuomone, būtina didinti vietos savivaldos institucijų įtaką šilumos ūkio valdymui ir keisti ydingą praktiką, kai

Baltarusijos Respublikos nepaprastasis ir įgaliotasis ambasadorius Vladimiras Dražinas pakvietė suvažiavimo dalyvius į Baltarusiją žadėdamas jiems nemokamas visas.

vienai institucijai, t. y. Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai, suteikiamos visos funkcijos – metodikos rengimo, jos tvirtinimo, kainų nustatymo ir taikymo kontrolės. Š. m. vasario pabaigoje VKEKK priėmė naują šilumos kainų nustatymo metodiką. Savivaldybės aktyviai teikė pasiūlymus minėtai metodikai, tačiau į juos atsižvelgta nebuvo.

DAUGIABUČIŲ GYVENAMŲJŲ NAMŲ RENOVACIJA

Naujosios Vyriausybės programoje numatyta masinį daugiabučių namų renovavimą skelbti nacionaliniu Lietuvos prioritetu. Pagal šį modelį, pagrindinį vaidmenį daugiabučių namų renovacijos procese vaidina savivaldybės – inicijuoja ir organizuoja daugiabučių namų atnaujinimo projektų įgyvendinimą, jei patys gyventojai to nesiima. Savivaldybės jau atrinko ir pateikė Aplinkos ministerijai atnaujintinų daugiabučių namų sąrašus, rengia ir tvirtina daugiabučių namų energinio efektyvumo didinimo programas. Reikia manyti, kad tai ne vienkartinė akcija, nes savivaldybės kovo 15 d. su Būsto ir urbanistinės plėtros agentūra ir Aplinkos ministerija pasirašė partnerystės sutartį dėl projekto II etapo.

Taip pat galima pasidžiaugti, kad Aplinkos ministerija atsižvelgė į LSA pasiūlymus ir numatė Valstybės paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti ir daugiabučiams namams atnaujinti valstybės paramą padidinti iki 40 proc., papildomai Klimato kaitos specialiosios programos lėšomis kompensuojant iki 25 proc. investicijų, tenkančių Vyriausybės nustatytoms energinių efektyvumą didinančioms priemonėms. (Anksčiau buvo tik iki 15 proc. ir su sąlyga, jeigu minėtoje programoje yra lėšų.)

Dar vienas didelis pasiekimas – kad pastarajame įstatymo projekte numatyta valstybės teikiama parama savivaldybių socialinių būstų modernizavimo projekto įgyvendinimui.

ATLIEKŲ TVARKYMAS

2012 m. balandžio 19 d. Seimas priėmė Atliekų tvarkymo įstatymo pataisas. Nepaisant to, kad į daugelį savivaldybių pasiūlymų buvo atsižvelgta, priėmus įstatymą liko taisytinių vietų. Daugiausia neaiškumų savivaldybėms kėlė įstatymo straipsniai, susiję su komunalinių atliekų tvarkymo organizavimu ir administravimu, bei savivaldybių, gamintojų ir importuotojų bendradarbiavimas.

Galima pasidžiaugti, kad po ilgų diskusijų Seimo nariai atsižvelgė į savivaldybių prašymus ir atidėjo kai kurių įstatymo straipsnių įgyvendinimą iki 2013 m. liepos 1 d., taip pat buvo pritarta savivaldybių pasiūlymams, kad atliekų tvarkymo sistemos administratoriumi galėtų būti ir savivaldybės valdoma įmonė.

Tačiau stebina praktika, kai, įdėjus tiek pastangų siekiant susisteminti atliekų tvarkymą, atsiranda Seimo narių, kurie len-

gvabūdiškai inicijuoja įstatymų pataisas, griaušančias tiek metų kurtą sistemą. Už vienos nesėkmės siekiama nubausiti visas savivaldybes, ribojant jų savarankiškumą ir teises.

MIŠKŲ VALDYMAS

Viena iš aktualijų – miestų valstybinių miškų valdymo perdavimas savivaldybėms patikėjimo teise. Savivaldybės faktiškai administruoja apie 13 tūkst. ha valstybinės reikšmės miško plotų. Neturėdamos oficialių miestų miškų valdytojų teisių, savivaldybės negalėjo gauti europinės paramos, skiriamos miškams tvarkyti. LSA pastangomis Aplinkos ministerija ir Nacionalinė žemės tarnyba pripažino esamas problemas. Šiuo metu savivaldybės kartu su miškų urėdijomis derina miestų valstybinių miškų patikėtinio priskyrimo klausimus, todėl tikimės, kad dar šiais metais dauguma to pageidaujančių savivaldybių galės įteisinti miestų miškų valdymą.

TERITORIJŲ PLANAVIMAS

LSA teigiamai įvertino dar 2010 m. parengtą naujos redakcijos Teritorijų planavimo įstatymo koncepciją, kuri numatė supaprastinti teritorijų planavimo ir įgyvendinimo procedūras. Šiuo metu Vyriausybė svarsto jau parengto naujo teritorijų planavimo ir jį lydinčių įstatymų projektus, kuriuose siūlomos koncepcijoje numatytos pažangios reformos. Tačiau nerimą kelia kai kurios neigiamos tendencijos. Pateiktuose projektuose siūloma iš kai kurių savivaldybių (pavyzdžiui, Neringos) atimti teisę rengti savo teritorijos bendrąjį planą. Toks žingsnis pažeistų Europos miestų chartijas. Todėl ketiname aktyviai dalyvauti Teritorijų planavimo įstatymo projekto svarstyje Seime ir ginti savivaldybių kompetencijų išsaugojimą.

REGIONINĖS POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS

Įgyvendinant regioninę politiką labai svarbų vaidmenį vaidina regionų plėtros tarybos. Jos aktyviai dalyvavo įgyvendinant 2007–2013 m. ES regioninius projektus.

Jau kuris laikas vyksta 2014–2020 m. ES struktūrinės paramos panaudojimui būtinų dokumentų rengimas ir derinimas. Svarbiausias ateinančių septynerių metų regioninės politikos įgyvendinimo dokumentas – „Nacionalinės pažangos programos prioriteto „Regioninė plėtra“ Tarpinstitucinis veiklos planas“. Tarpinstitucinio veiklos plano rengime, nustatant regioninės plėtros uždavinius, priemones ir paramos poreikį, aktyviai dalyvavo ir savivaldybės, ir regionų plėtros tarybos. Šio plano projektą svarstė ir LSA taryba. Projektui pritarta iš esmės, tačiau pasiūlyta numatyti didesnę finansavimą šiluminės energijos tiekimo ir gamybos efektyvumo didinimo, energijos vartojimo efektyvumo didinimo viešuosiuose pastatuose, energijos taupymo, turizmo, kompleksinio viešosios infrastruktūros plėtojimo priemonėms. Be to, atsižvelgdama į sunkią savivaldybių finansinę padėtį LSA taryba siūlo Vyriausybei Tarpinstitucinio veiklos plano priemonėms įgyvendinti iš valstybės biudžeto skirti ne mažiau kaip 50 proc. bendrojo finansavimo lėšų ir kompensuoti savivaldybių patirtas pridėtinės vertės mokesčio išlaidas.

Norėčiau pabrėžti Nacionalinėje pažangos programoje įtvirtintą nuostatą Regioninės plėtros horizontaliajam prioritetui skirti ne mažiau kaip 15 proc. ES struktūrinės paramos. Tačiau kai kurios ministerijos (Aplinkos, Energetikos, Susisiekimo ir Ūkio) nori pačios skirstyti europines lėšas. LSA taryba paragino šias

ministerijas Tarpinstitucinio veiklos plano priemonės vykdyti regioniniu projektų planavimo būdu, nes tik tokiu atveju bus pasiektos Nacionalinės pažangos programoje numatytos ES paramos proporcijos.

Europos Komisijos tarnybų pozicijoje dėl 2014–2020 m. Lietuvos partnerystės susitarimo ir programų rengimo Lietuvai siūloma: „Patikslinti regionų plėtros tarybų, kurios dalyvauja atrenkant savivaldybės projektų veiklos sritis, vaidmenį. Regionų plėtros tarybos turėtų būti įtrauktos į valdymo ir kontrolės sistemą ir atstovaujamos stebėsenos komitetuose.“

LSA taryba priėmė nutarimą ir pasiūlė Seimui ir Vyriausybei išplėsti regionų plėtros tarybų kompetenciją. Tikimės, kad artimiausiu metu šie pakeitimai bus realizuoti ir regionų plėtros tarybos jau nuo 2014 m. turės pakankamai galių ir svertų regioninei politikai formuoti ir įgyvendinti.

SODININKŲ BENDRIJŲ VIDAUS KELIŲ PERDAVIMAS

Jau kelinti metai kalbame apie lėšų trūkumą vietiniams keliams, o priimti Sodininkų bendrijų įstatymo pakeitimai savivaldybėms užkrauna prievolę perimti valdyti ir prižiūrėti sodininkų bendrijų vidaus kelius, tačiau nei kelių kadastriniams matavimams, nei įregistravimui Nekilnojamojo turto registre, nei juo labiau kelių priežiūrai nebuvo skirta nė lito. Šią problemą pabrėžė Seimo komitetuose, svarstant įstatymo pakeitimus, rašėme Vyriausybei, ministerijoms. Be to, padėtis tampa dar painesnė, nes, Ministerijos nuomone, naujų teisės aktų rengti nereikia, o inicijuotam perdavimui pakanka esamų. Atrodo, kad susidarys tokia padėtis, kai galios įstatymas, kurio nuostatų bus neįmanoma įgyvendinti.

TARPTAUTINIAI RYŠIAI

Vis aktyviau dalyvaujame ES Regionų komitete ir Europos Tarybos Vietos ir regionų valdžių kongrese.

Vienas mums svarbesnių įvykių – 2012 m. liepą LSA ir Lietuvos delegacijos Regionų komitete iniciatyva surengtas išvažiuojamasis Regionų komiteto Švietimo ir kultūros komisijos posėdis Palangoje. Posėdyje dalyvavo daugiau nei 100 visos ES vietos ir regionų valdžių atstovų, kurie svarstė europinės darbotvarkės klausimus, susipažino su Lietuvos problematika, susitiko su Ministru Pirmininku.

SAIVALDOS CHARTIJA

Pernai Europos Tarybos Vietos ir regionų valdžių kongresas, remdamasis 2011 m. Lietuvoje atlikto Europos vietos savivaldos chartijos įgyvendinimo tyrimo išvadomis, priėmė rekomendaciją 321 „Dėl vietos demokratijos Lietuvoje“, kurioje pateikė pasiūlymus vietos savivaldos Lietuvoje tobulinimui, į kuriuos, labai tikimės, atsižvelgs ir naujoji Vyriausybė.

Kongresas pateikė ir tam tikrą neigiamą Lietuvos regioninio valdymo reformos įvertinimą. Dėl tos priežasties Kongresas suspendavo Lietuvos delegacijos balsavimo teisę ET VRVK Regionų rūmuose.

BENDRADARBIAVIMAS

2012 m. tęsėme gražią vietos valdžių bendradarbiavimo su trečiosiomis šalimis tradiciją – su Rytų partnerystės šalimis ir Kinijos Liaudies Respublika, taip pat atnaujinome ir bendradarbiavimą su kolegomis iš neseniai įkurto Moldovos vietos valdžių kongreso.

Tai darysime ir šiemet – Lietuvos pirmininkavimo laikotarpiu

rugsėjį rengiame metinę Rytų partnerystės regioniniu ir savivaldos lygmeniu konferenciją, kurioje bus tariamasi dėl tolesnio bendradarbiavimo, bendrų projektų, keitimosi patirtimi tarp ES ir Rytų kaimynų galimybių.

Pirmą kartą surengėme Lietuvos ir Gruzijos savivaldybių forumą Tbilisyje, kuriame dalyvavo dvylikos Lietuvos ir daugiau nei dvejų dešimčių Gruzijos savivaldybių atstovai, taip pat abiejų šalių Ministrai Pirmininkai. Gegužę dalyvavome Lietuvos ir Baltarusijos regioninio bendradarbiavimo forumo.

Taip pat atnaujinome ryšius su kolegomis iš Kinijos. Buvo pasirašyta bendradarbiavimo sutartis tarp LSA ir Kinijos atitinkamos savivaldybių asociacijos. Noriu pasidžiaugti, kad Lietuva viena pirmųjų Europoje perkėlė bendradarbiavimą iš atskirų savivaldybių į savivaldos asociacijų lygmenį. Toks požiūris buvo pasveikintas ES institucijose ir tapome pavyzdžiu kitų šalių asociacijoms.

PIRMININKAVIMAS

Šių metų antrąjį pusmetį Lietuva pirmininkaus Europos Sąjungos Tarybai. Lietuvoje vyks daugiau nei 200 įvairaus lygio renginių. Visus renginius, susijusius su Regionų komitetu, organizuoja ir koordinuoja LSA.

Norėčiau padėkoti:

LSA tarybai, valdybai, visiems komitetams ir jų pirmininkams; Mūsų delegacijoms Europos institucijose ir jų vadovams už jų darbą; LSA administracijai, kuri įvairiausiose institucijose gina savivaldos interesus ir siekia stiprinti jos vaidmenį;

„Savivaldybių žinių“ redakcijai, leidžiančiai vienintelį leidinį, kuriame nuolat kalba merai, tarybų nariai, savivaldybių tarnautojai, skelbiamos savivaldybių veiklos apžvalgos, bendruomenių aktualijos, kuriai šiemet sueis 17 metų.

Prieš įvykstant LSA suvažiavimui gegužės 9 d. Birštono savivaldybėje buvo minima Europos diena. Savivaldybės aikštėje Birštono viešoji biblioteka surengė šventę „Su gimtadieniu, Europa!“. Aikštėje iškilmingai buvo pakelta Europos Sąjungos vėliava. Kurorto gyventojus ir svečius sveikino Birštono savivaldybės merė Nijolė Dirginčienė ir linkėjo būti tikrais europiečiais – puoselėjančiais svarbiausias valstybingumo, pilietiškoumo vertybes, gerbiančiais savo ir kitų piliečių teises ir laisves.

Iškilmingą šventės dvasią sukūrė Karinių oro pajėgų orkestro koncertas, Birštono gimnazijos moksleivių sveikinimai, spalvotų balionų paleidimas į dangų. Po LSA suvažiavimo renginių Birštone vyko diskusijų vakaras „Miestelėnai apie ES piliečių teises per savo patirtis“, kuriame dalyvavo Birštono merė ir pasakojo dalyviams apie Europos Tarybos veiklą, pasidalijo savo patirtimi apie darbą Europos Tarybos Vietos ir regionų valdžių kongrese.

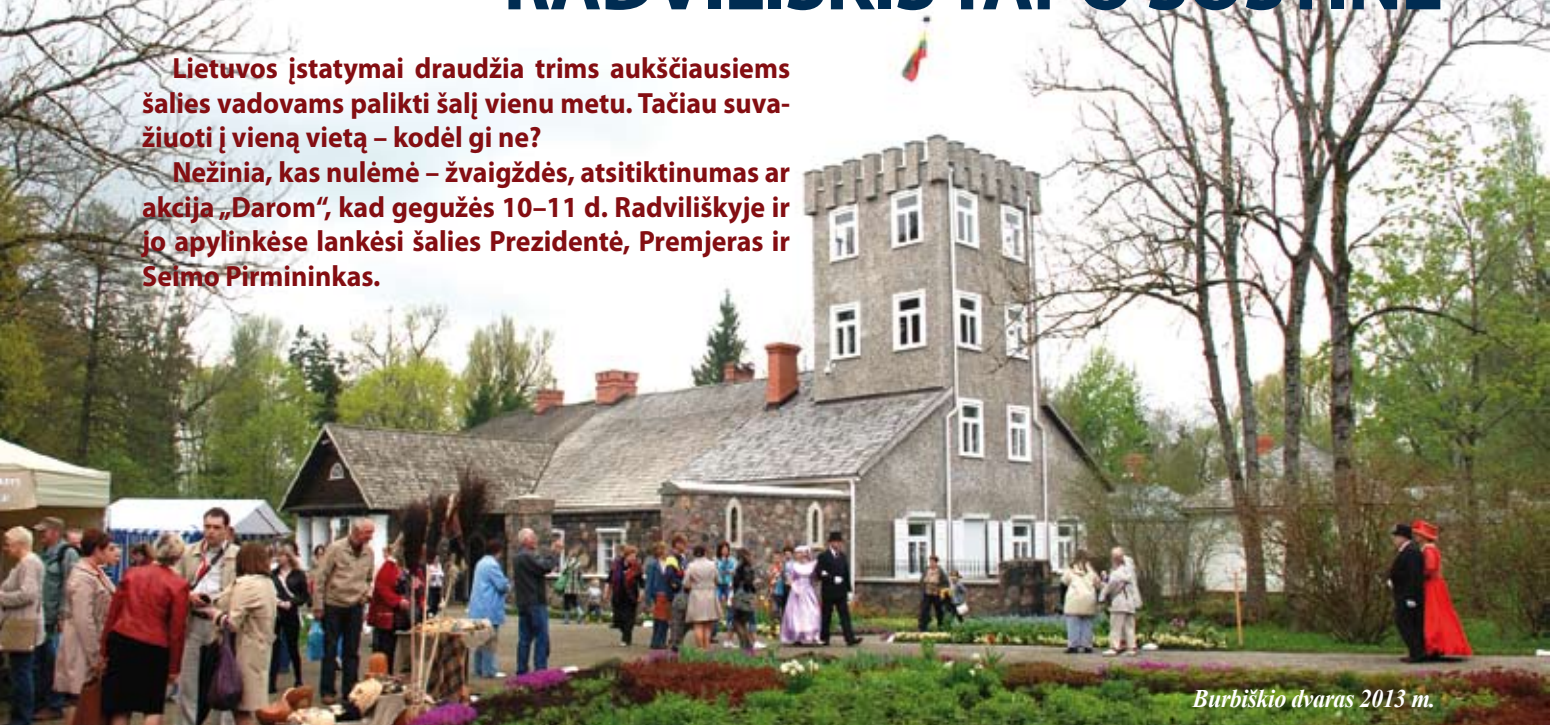
PERTULPIŲ ŠVENTĖ

RADVILIŠKIS TAPO SOSTINE

Jurgis AMBRAZAS

Lietuvos įstatymai draudžia trims aukščiausiems šalies vadovams palikti šalį vienu metu. Tačiau suvažiuoti į vieną vietą – kodėl gi ne?

Nežinia, kas nulėmė – žvaigždės, atsitiktinumas ar akcija „Darom“, kad gegužės 10–11 d. Radviliškyje ir jo apylinkėse lankėsi šalies Prezidentė, Premjeras ir Sėlmo Pirmininkas.

Burbiškio dvaras 2013 m.

DVARAS KAIP IŠ PASAKOS

Spalvingiausia ir fotografams patraukliausia buvo Prezidentės Dailios Grybauskaitės išvyka į Burbiškio dvarą, kur gegužės 11 d. vyko Tulpių šventė.

Šio išpūdingo architektūros ir botanikos paminklo istorija driekiasi per kelis šimtmečius. Šaltiniai užsimena apie bajorus Burbas, iš kurių pavardės neva kilo dvaro pavadinimas. Žinoma, kad nuo XVII a. pabaiigos dvarą valdė Drobišai, Tovianskiai, Straševičiai.

Daugyvenės kultūros muziejaus tinklalapyje rašoma, kad 1819 m. Burbiškio dvaras tapo Baženskių nuosavybe. 1903 m. dvarą paveldėjo Mykolas Baženskis. Jaunystėje jis mokėsi Rygoje, studijavo agronomiją Leipcige. Dvarininkas sugrįžo į Burbiškį ir pats ėmėsi tvarkyti tūk. Buvo įkurtas didelis sodas, pastatytas puošnus dvaras, iškasti tvenkiniai, suformuotos salos, pastatyta tiltelių. XX a. pradžioje dvaro ansamblį sudarė rūmai, pagalbiniai gyvenamieji ir ūkiniai pastatai, oranžerija, arklidė, motorinis malūnas, kalvė.

1912 m. parko centrinėje dalyje buvo pastatytas skulptoriaus Kazimiero Uliansko kūrinyje – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Vytauto paminklas. Tai pirmasis Vytauto paminklas Lietuvoje. Dvaro ansambliui skulptorius sukūrė ir kitų paminklų bei skulptūrų.

Dar XX a. pirmoje pusėje Burbiškio dvaras ir jo parkas buvo plačiai žinomi ir gausiai lankomi. Čia užsukdavo šviesuoliai Gabrielė Petkevičaitė-Bitė, Jonas Basanavičius, Petras Vileišis.

1941 m. Baženskių šeima pasitraukė į Lenkiją. Dalį dvare buvusių vertybių Baženskiams pavyko išvežti, o kitkas buvo išgrobstyta per karą.

Po karo dvare buvo įkurta kiaulių ferma, pats dvaras ir parkas sunyko. 1981 m. pradėti dvaro tvarkymo darbai. 1991 m. Egidijaus Prascevičiaus iniciatyva įkūrus Daugyvenės kultūros istorijos muziejų-draustinį, Burbiškio dvaras tapo vienu iš šio muziejaus skyrių.

1992 m. dvaro paveldėtojas Adomas Baženskis, Mykolo Bažensko sūnus, dvarą padovanojo Radviliškio rajono savivaldybei su sąlyga, kad dvaro ansamblis bus naudojamas Lietuvos kultūros reikmėms.

2007–2011 m. Radviliškio rajono savivaldybei gavus lėšų iš ES fondų buvo restauruoti likę dvaro pastatai: arklidės, svirnas, tvartas, virtuvė, balandinė, sodininko namas, oranžerija ir ūkinis pastatas, atkurti tilteliai, keturių aukštų bokštas, pirtis, altana.

Dvaro pastatams restauruoti jau išleista apie 12 mln. Lt iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų gautų pinigų. Prie Burbiškio dvaro atstatymo prisidėjo ir Radviliškio rajono savivaldybė.

Burbiškio dvaras, šiuo metu užimantis 28 ha plotą – ne tiktai neoromantizmo ir neogotikos architektūros paveldo vertybė, bet ir landšaftinis bei gyvosios gamtos paminklas. Centrinėje dvaro dalyje yra 3 ha tvenkinys su 15 salų, 11 tiltų ir tiltelių. Aštuonios kanalais ir eglėmis apjuostos apžvalgos kalvelės, pagrindinė aleja su keturiomis karpotųjų beržų eilėmis, daug eglių. Parke auga 23 rūšių ir formų atvežtiniai augalai: kazokinis kadagys, europinis maumedis, didžioji pociūgė ir kt. Jame gyvena apie 40 rūšių paukščių.

Burbiškio dvare kasmet vyksta Poezijos pavasario renginiai, kameriniai koncertai, mokslinės konferencijos, seminarai. Renkamos įvairių gėlių kolekcijos. Tarp jų – 300 rūšių ir formų tulpių rinkinys.

Festivalyje dalyvavo ir gausus būrys Radviliškio rajono savivaldybės draugų, miestų partnerių vadovai ir atstovai iš Bauskės (Latvija), Gniezno ir Mazovijos Grodzisko (Lenkija), Kašūrio (Gruzija), Nesvyžiaus ir Horkų rajonų (Baltarusija), Umanės (Ukraina).

AŽUOLAI ŽALIUOS

Šiuometė Tulpių žydėjimo šventė buvo 13-oji. Joje apsilankiusi šalies Prezidentė Dalia Grybauskaitė nusprendė, kad geriausias jos indėlis į visoje šalyje tądien vykusią akciją „Darom“ – pasodinti ažuoliuką.

„Turime labai daug gražių vietų Lietuvoje. Burbiškio dvaras – pavyzdys visiems lietuviams, kaip tvarkytis ir rūpintis mūsų paveldu. Lietuva gali žydėti tulpėmis kiekvieną pavasarį. Paverskime Lietuvą žydinčia Lietuva“, – sveikindama šventės dalyvius sakė Prezidentė.

D. Grybauskaitė priminė, kad Radviliškio kraštas – jos tėvelių gimtinė, todėl ji labai džiaugiasi matydama, kaip spalvingai kiekvieną pavasarį puošiasi Burbiškis.

Burbiškyje Prezidentę lydėjo Radviliškio rajono meras Darius Brazys ir Daugyvenės kultūros istorijos muziejaus-draustinio direktorius E. Prascevičius.

Šventėje dalyvavęs Lenkijos miesto Gniezno galva Jacekas Kowalskis Prezidentei įteikė to miesto globėjo šv. Vaitiekaus atvaizdą.

Į šventę atvyko ir dvarą Radviliškio rajono savivaldybei padovanojusio A. Bažensko šeimos nariai – jo sūnūs Jurgis ir Andriejus Baženskiai ir pusantrų metų amžiaus jauniausioji giminės atžala.

Gegužės 11-ąją Burbiškyje lankėsi apie 23 tūkst. žmonių. Jiems koncertavo Birutė Dambrauskaitė, Stasys Povilaitis, Artūro Noviko džiazio mokyklos grupė „Jazz Island“, grupė „Liūdni slibinai“. Pasirodė ir Radviliškio rajono meno mėgėjų kolektyvai. Parko salelėse vaidino Radviliškio rajono gimnazijų moksleiviai.

Lankydamosi Burbiškio dvare Prezidentė bendravo su žmonėmis, fotografavosi su jais, vaikams dalijo saldainius, dvaro parke pasodino ažuoliuką.

PREMJERĄ TRAUKIA MOKYKLA

Pro Burbiškio dvarą gegužės 11-ąją nusidriekė ir Premjero Algirdo Butkevičiaus maršrutas. Tądien jis aplankė Paežeriuose (Radviliškio r.) gyvenančią motiną, paskui nuvyko į Šeduvos gimnaziją, kurią yra baigęs 1977 m.

A. Butkevičių lydėjo ilgametis Šeduvos gimnazijos direktorius, dabar Radviliškio rajono vicemeras Kazimieras Augulis, Šeduvoje Premjerą sutiko Šeduvos gimnazijos direktorius Laimutis Škleinikas, Šeduvos seniūnas Kostas Dočkus, kažkada A. Butkevičių mokytojas muzikos.

„Tai, kad mokykloje įgytos žinios yra didžiulis turtas, dažniausiai suprantanti jau vėliau – baigęs mokyklą. Trauka sugrįžti į mokyklą atsiranda po jos baigimo prabėgus dešimčiai, penkiolikai metų. Važiudamas aplankyti mamos visada stengiuosi rasti laisvesnę minutę čia užsukti, bent pamatyti mokyklą iš išorės, pereiti per jos stadioną“, – sakė gimnazistams Premjeras.

Iš Šeduvos nuvykęs į Burbiškį ir pasižvalgęs Tulpių žydėjimo šventėje, A. Butkevičius išskubėjo į Vilnių, kur spėjo dalyvauti akcijoje „Darom“.

Ministras Pirmininkas Algirdas Butkevičius, lydimas Radviliškio rajono mero Dariaus Brazio, mero pavaduotojo Kazimiero Augulio ir Daugyvenės kultūros istorijos muziejaus-draustinio direktoriaus Egidijaus Prascevičiaus, apžiūrėjo tradicinius amatus demonstruojančių liaudies meistrų kiemelius ir pasirašė Burbiškio dvaro svečių knygoje.

GALIMA IR GELEŽINKELIU

Seimo Pirmininkas Vydas Gedvilas ir vicepirmininkas Vytautas Gapšys gegužės 10-ąją lankėsi pačiame Radviliškyje. Atvyko traukiniu – taip pagerbė geležinkelietiškas Radviliškio tradicijas. Pirmininką lydėjo AB „Lietuvos geležinkeliai“ vadovai, tarp jų – bendrovės generalinis direktorius Stasys Dailydka.

V. Gedvilas užsuko į Lokomotyvų depo remonto cechą, domėjosi senu garvežiu ir naujais lokomotyvais. Depo viršininkas Andrejus Jesmanas aprodė svečiams depe surinktą menevriinį lokomotyvą. Tai eksporto prekė – vienas toks parduotas į Estiją už 6,3 mln. Lt.

143 metus skaičiuojantis Radviliškio lokomotyvų depas buvo įkurtas 1870 m. ir turėjo šešis garvežius. Šiuo metu depe dirba daugiau kaip 600 žmonių, jie aptarnauja 130 lokomotyvų. Depo pažiba – šilumvežiai „Siemens“ ER20 CF. Dėl savo techninių charakteristikų, pavyzdžiui, mažesnių kuro sąnaudų, šie lokomotyvai turi konkurencinių pranašumų krovinių vežimo rinkoje. Turėdama per 40 tokių mašinų, AB „Lietuvos geležinkeliai“ yra bene moderniausias lokomotyvų parkas visoje Rytų ir Vidurio Europoje.

Geležinkeliu ir automobiliais į Radviliškį suvažiavę šalies vadovai tam kartui patraukė žiniasklaidos dėmesį. Ne vienam skaitytojui ar klausytojui įsiminė Burbiškio pavadinimas. Radviliškio rajonas kol kas ne itin garsėja poilsiaviečių gausa, tačiau tas pats Burbiškis ketina viešbučiu ir kemperių aikštele pritraukti daugiau turistų. Kažin ar aukšti pareigūnai, kol bus postuose, keliaus kemperiais kaip paprasti žmonės, tačiau jie savo darbą atliko. O laisviau keliaujantys piliečiai gali sau leisti apvažiuoti daugiau lankytinų Radviliškio rajono vietų: Baisogalos ir Diktariškių dvarus, Šeduvą, Kleboniškių kaimo buties ekspoziciją, Raginėnų archeologijos paminklų kompleksą.

Scenoje susirinę rajono vadovai ir svečiai paskelbė Tulpių žydėjimo šventės atidarymą.

